

Slovo k povzbuzení na sobotu 17. října 2020, na památku sv. Ignáce Antiochijského
Biblická čtení: Ef 1,15-23; Ž 8; Lk 12,8-12

Milé sestry, milí bratři,

i dnes, v den památky jednoho z největších a nejvíce uctívaných raně křesťanských mučedníků, svatého Ignáce Antiochijského, biskupa a autora několika krásných dochovaných listů (a je to právě ten Ignác, podle kterého si Inigo z Loyoly změnil po svém obrácení své jméno na Ignác), pokračujme v pokusech o rozjímání nad čtením prvním, nad listem Efezským. O vzniku a autorství tohoto novozákonního listu, zda je s jistotou listem přímo svatého Pavla naspaným z vězení, anebo zda to byl některý z jeho žáků, který jeho jménem shrnul Pavlovy myšlenky, o tom jsme již mluvili ve čtvrtek, kdy jsme list poprvé otevřeli, a tak se tím nyní nemusíme zabývat. A za lidským autorem listu klidně vizme „svatého Pavla“, nejpodstatnější je stejně to, že list je součástí Božího slova.

Dnešní úryvek má čtyři momenty. Nejprve apoštol chválí efezské křesťany za jejich víru (vv. 15-16), pak je povzbuzuje formou modlitby (vv. 17-19), vyzná víru v Pána Ježíše (vv. 20-22), aby nakonec zaměřil pozornost adresátů na církev, ve které Kristus přebývá a působí (v. 23).

Celý text tak obsahuje celou řadu velkých a krásných témat rozvíjejících základní *keyword* listu «tajemství». Každé z těchto témat by bylo hodné naší pozornosti. Protože by ale jen zastavit se nad každým z nich samozřejmě přesahovalo možnosti i formát našeho rozjímání, zaměříme svou pozornost na jeden jediný moment, a to na slova «On ať osvíti vaše srdce, abyste pochopili, jaká je naděje těch, které povolal, jaké poklady slávy skrývá křesťanům jeho dědictví a jak se ukazuje na nás, na věřících, jeho nesmírně velká moc působením jeho všemohoucnosti» (vv. 18-19). I v těchto dvou verších je bezpochyby skryto mnoho, ale jádrem všeho je prosba «on (myšleno: Bůh našeho Pána Ježíše Krista, Otec slávy) ať osvíti».

Osvícení je nádherné teologické téma vyvěrající přímo z autentické křesťanské zkušenosti. Proto se člověk stává křesťanem, že byl osvícen Božím světlem, stane-li se křesťanem, tím více Božího světla se mu dostává. Už staří církevní otcové proto nazývali dar víry, cestu k víře, postupným „osvícením“ (řecky *fótismos*, latinsky *illuminatio*).

Osvícení, vnitřní světlo, osvícení mysli je samozřejmě i krásným tématem velké filozofické reflexe, především reflexe procesu lidského poznání, přesto v křesťanském kontextu dostává zcela specifický a, jak věříme, zároveň svůj nejhlubší rozměr. A právě dnešní slova listu Efezským můžeme chápat jako jedno z jeho biblických zakotvení (a to třeba i přesto, anebo spíše právě proto, že svatopisec do slov napsal možná mnohem více než sám tušil, což je ostatně jeden ze základních efektů biblické inspirace).

K tomu, aby člověk něco viděl, potřebuje tři věci: funkční zrak, předmět vidění a právě světlo. Bez oka a světla nemůže vidět nic, ani tvar, natož barvy viděného. Tak tomu je v přirozeném světě a ne nepodobně je tomu i případě vidění Boha.

I naše duše, naše srdce má „oči“ (podobně jako má „orgány“, „nástroje“ i ostatních čtyř duchovních „myslů“). Ne takové oči jako tělo, které vnímají smyslové vjemy, ale takové oči, které jsou jednak možností těch tělesných a přitom jsou schopny vidět ještě dál a hlavně jinak než oči těla, jsou schopny vidět i za to, co vnímají pouhé tělesné smysly. Jsou tak schopny vidět neviditelné podstaty věcí, umí za jevy rozpoznat jejich smysl, v posledku jsou schopny vidět Božství Ježíše Krista, dokonce Boha samotného, jeho působení a jeho přítomnost.

K tomu ale také potřebují světlo. Samozřejmě jiné než světlo tělesné. Světlem k vidění neviditelných podstat je světlo rozumu, vnitřní osvícení (i to už dle mnohých září z Božího světa), světlem k vidění Boha a Božích věcí je víra, která už je jednoznačně Božím nadpřirozeným darem. Víra je světlem pro oči naší duše, pro oči našeho srdce, aby viděly Boha všude tam, kde je, vždy podle míry a intenzity jeho přítomnosti.

Víra je tajemným darem vnitřního světla, darem přicházejícím od Boha, darem Ducha svatého daného skrze Ježíše Krista. Kdo poznal Boha Otce a jeho Syna, Pána Ježíše, «světlo ze

světla», a přijal dar Ducha svatého, «který z Otce i Syna vychází», tomu byl nabídnut i dar Božího světla.

Proto všechny novozákonní zázraky navrácení zraku jsou zároveň alegorií otevření očí pro vidění Boha, osvícení mysli, duše, srdce, dání zraku víry. Dar uzdravení očí těla je alegorií, vzorem pro dar uzdravení očí duše, aby viděly.

Tento dar jsme sice dostali spolu s darem víry, byl nám dán ve křtu, potvrzen a rozvinut v bířmování, je živěn eucharistií a tak dále, přesto o tento dar vnitřního osvícení, které je tedy ve své nejkrásnější a nejvelkolepější podobě světlem k vidění Boha, je třeba stále znovu a znovu prosit. Svatý Pavel o něj prosí pro efezské křesťany. I my máme o něj prosit, pro sebe i své blízké i vzdálené.

Dar Božího světla, stále jasnějšího a intenzivnějšího je potřebný vždy a za všech situací. Kdo vidí (aspoň nějak) Boha, má naději, že ostatní věci uvidí správněji, aspoň nějak. Dar Božího světla je totiž zároveň darem možnosti vidění správné hodnoty věcí, zda jsou dobré a Boží, anebo zlé a ďábelské. Světlo víry nám chce pomoci rozlišovat ve světle Božím. A toho je vždy potřeba, protože v posledku Bůh sám je Světlo.

Prosme o dar Božího světla i nyní v době pandemie. Již na jaře jsme si uvědomili, jak je tato situace bezprecedentní, to znamená bez předcházející analogické zkušenosti, z níž bychom měli už připravené vzorce, prototypy (osvědčeného) jednání. Proto je nyní každé naše rozhodnutí tak trochu originální, prototypické. To sice přináší své nemalé obtíže, ale má i svou krásu: můžeme nově hledat to skutečně dobré a Boží.

Kéž Bůh, Otec světla, osvítl i naše srdce, abychom pochopili... I třeba na přímluvu svatého Ignáce Antiochijského, který v jednom ze svých listů, v tom adresovaném taktéž Efazanům (!), cestou k mučednické smrti napsal, jak si už přeje spatřit v plnosti «čiré světlo», světlo Boží, světlo našeho Pána Ježíše Krista, světlo Ducha svatého.